

Omsorgsplan for Dønna kommune

Dialogkonferanse 1. oktober 2020

Åpent møte med innbyggere, politikere, brukere og pårørende

Dønna kommune

Hjemmet vs sykehuset (sykehjemmet)

- ▶ Hjemme bor tryggheten. I sykehuset er mange av oss redde.
- ▶ Hjemme er du høvedsmann. Du er sjef over eget liv og egen død. I sykehuset er du under overkommando.
- ▶ Hjemme er du hel. I sykehuset blir du delt i biter.
- ▶ Hjemme er det vakkert, etter din smak. I sykehuset er det stygt.
- ▶ Hjemme er du nær de du er glad i. I sykehuset kommer de på besøk, som fremmedlegemer.

Kronikk i Aftenposten 21. mai 2016 av Per Fugelli

Program for dialogkonferanse 1. oktober 2020

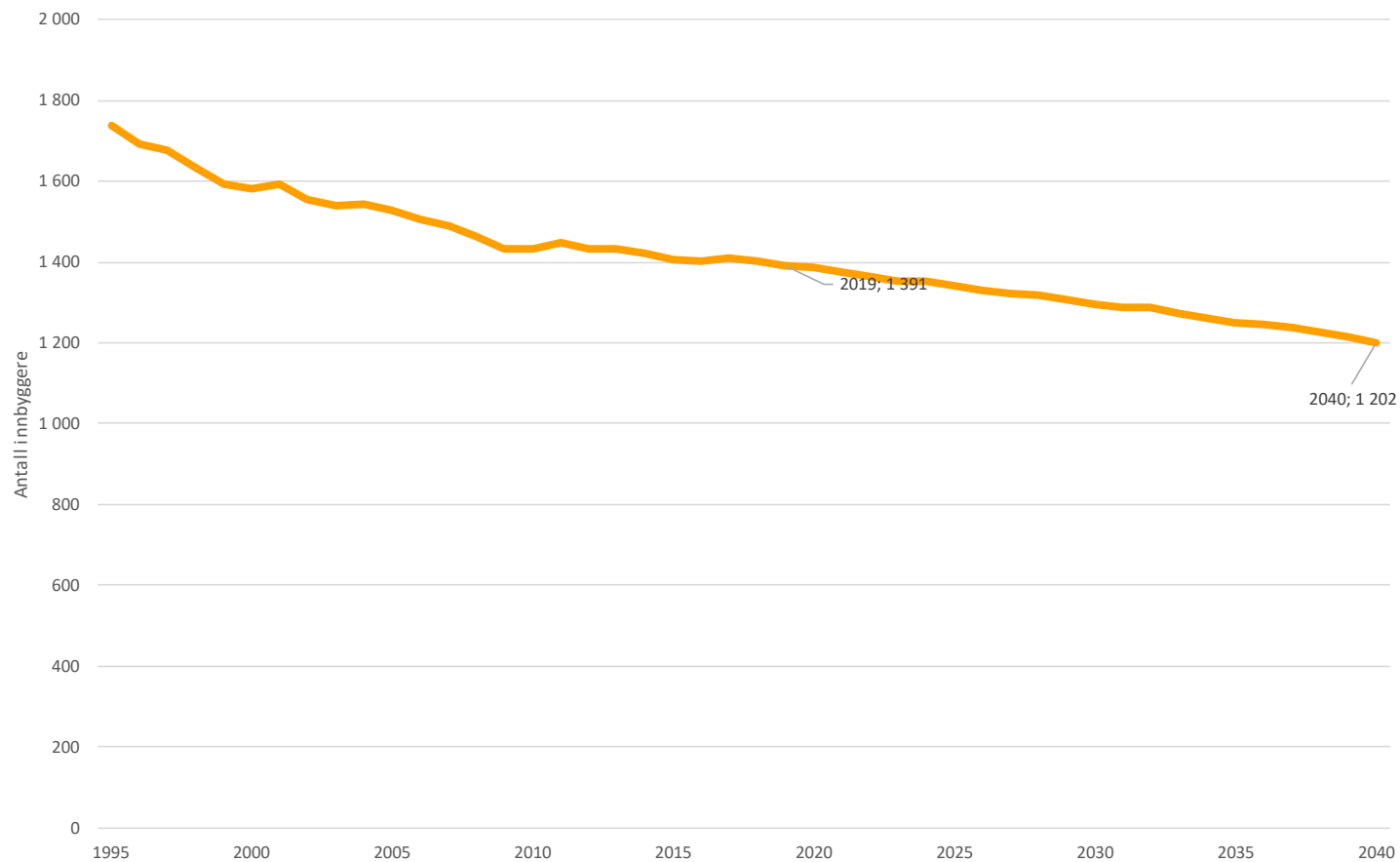
Tidsramme	Innhold	Ansvarlig
Kl. 18:00-18:10	Velkommen - formål med dagen, forventninger	Ordfører Nils Jenssen
Kl. 18:10-18:45	Beskrivelse og analyse av dagens tjenester og utfordringer	Agenda Kaupang ved Per Schanche
Kl. 18:45-20:10	Kafèdialog - utfordringer, prinsipper og forbedringer	Agenda Kaupang og bordverter fra Dønna kommune
Kl. 20:10-20:25	Kort oppsummering av dialogarbeidet	Bordvertene
Kl. 20:25-20:30	Veien videre	Helse- og omsorgsleder Rune Ånes

Temaer

- ▶ Demografiske og økonomiske utfordringer
- ▶ Fremskrivning av behov for bygg
- ▶ Hvor i kommunen skal eldre bo?
- ▶ Kommune 3.0 – aktuelt for Dønna?
- ▶ Opplegget for kafèdialogen

Reduksjonen i befolkningen fortsetter til 2040

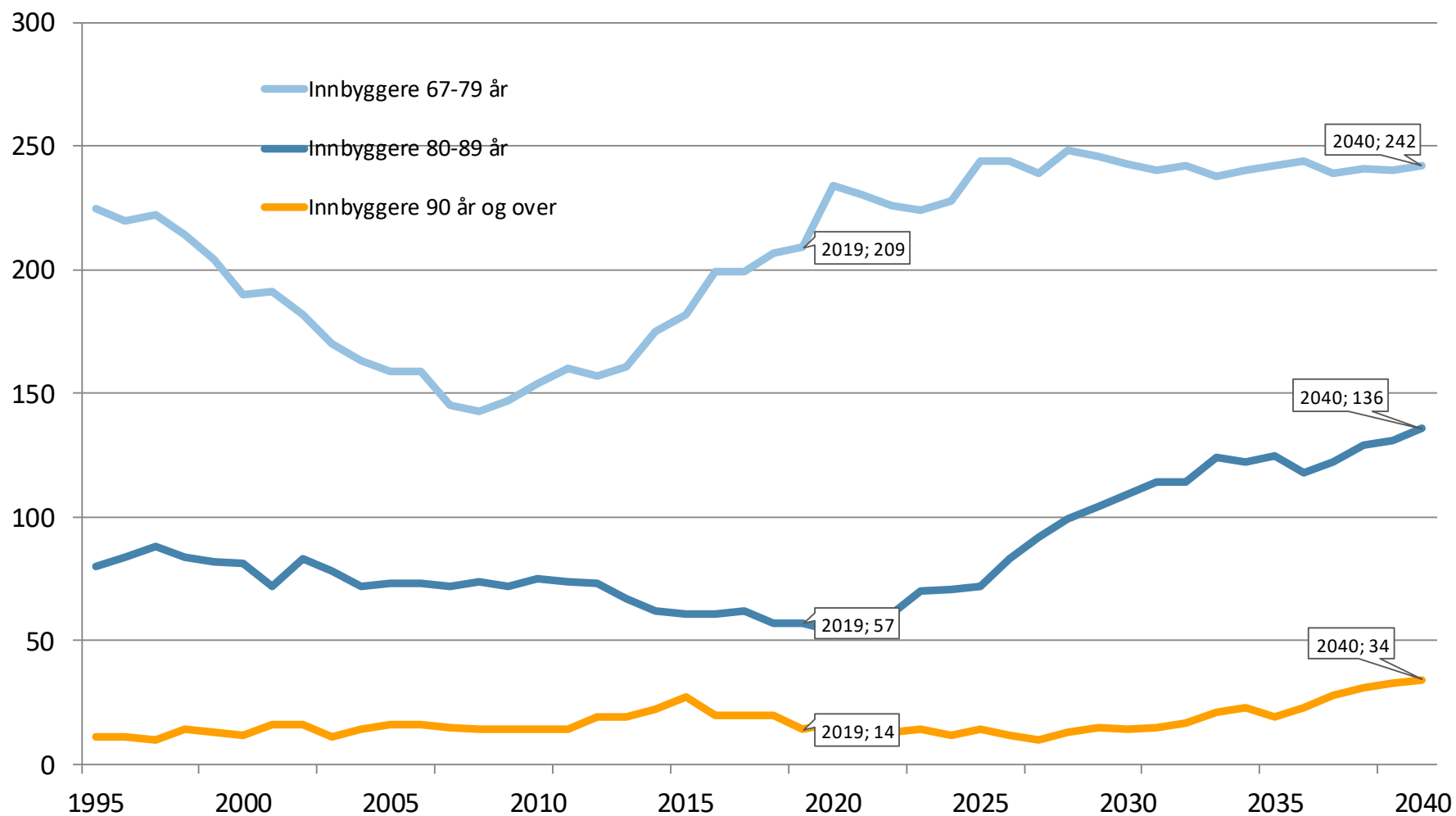
Samlet befolkning 1827 Dønna 1995-2040, 1. januar

► Realistisk
fremskrivning?

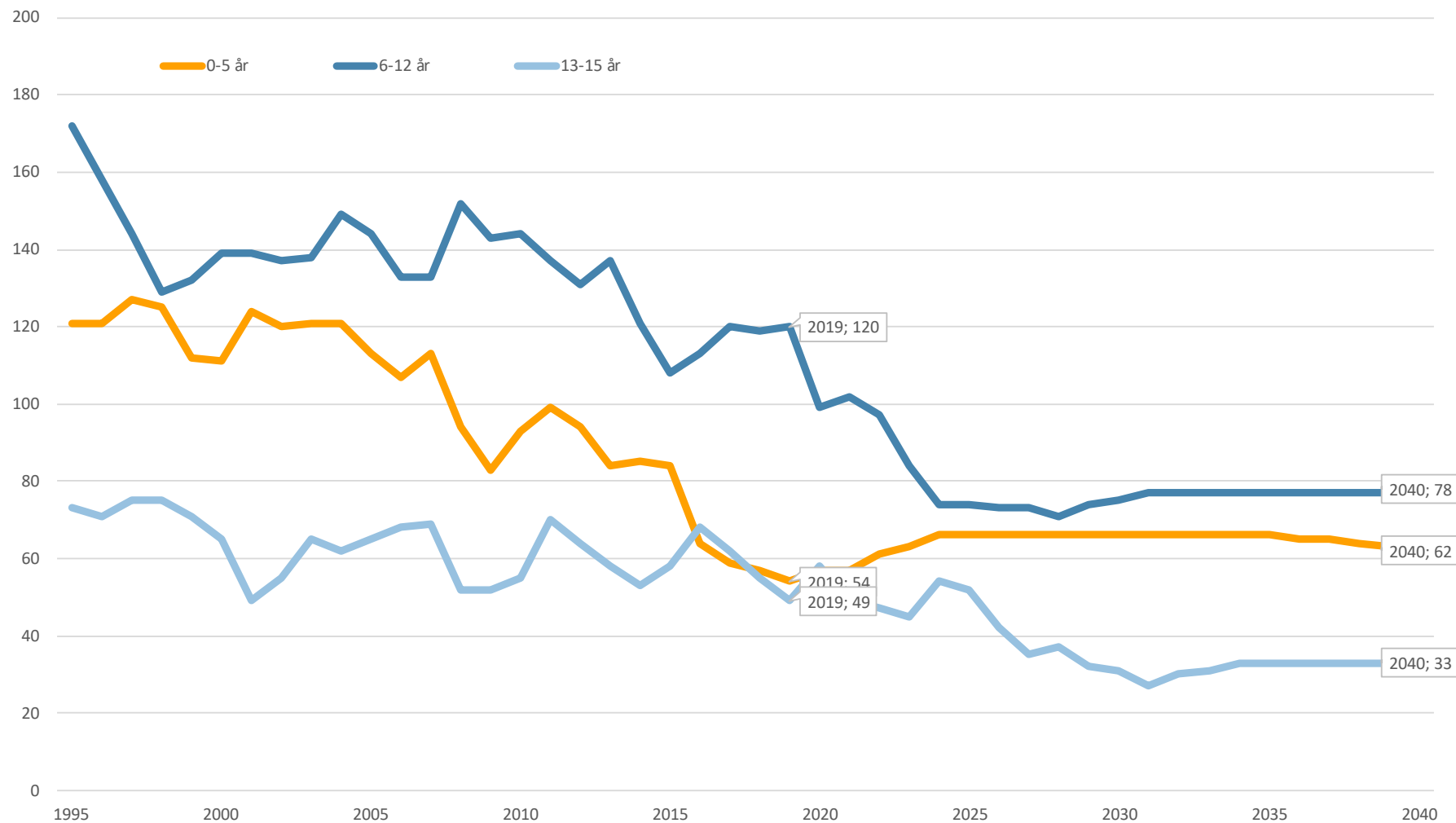
Store etterkrigskull blir gradvis eldre

Antall eldre i 1827 Dønna

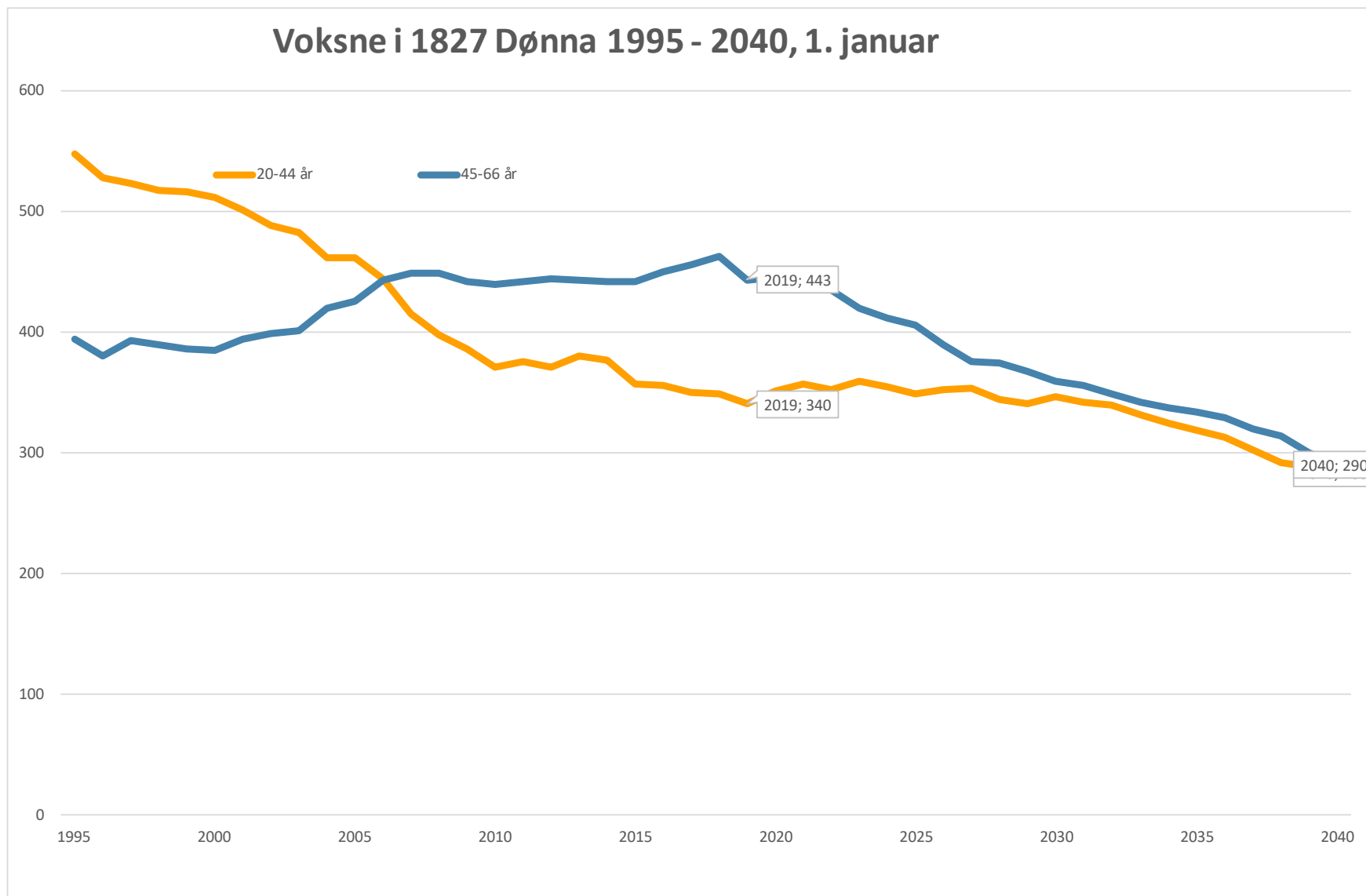

Nedgangen i antall barn stopper opp

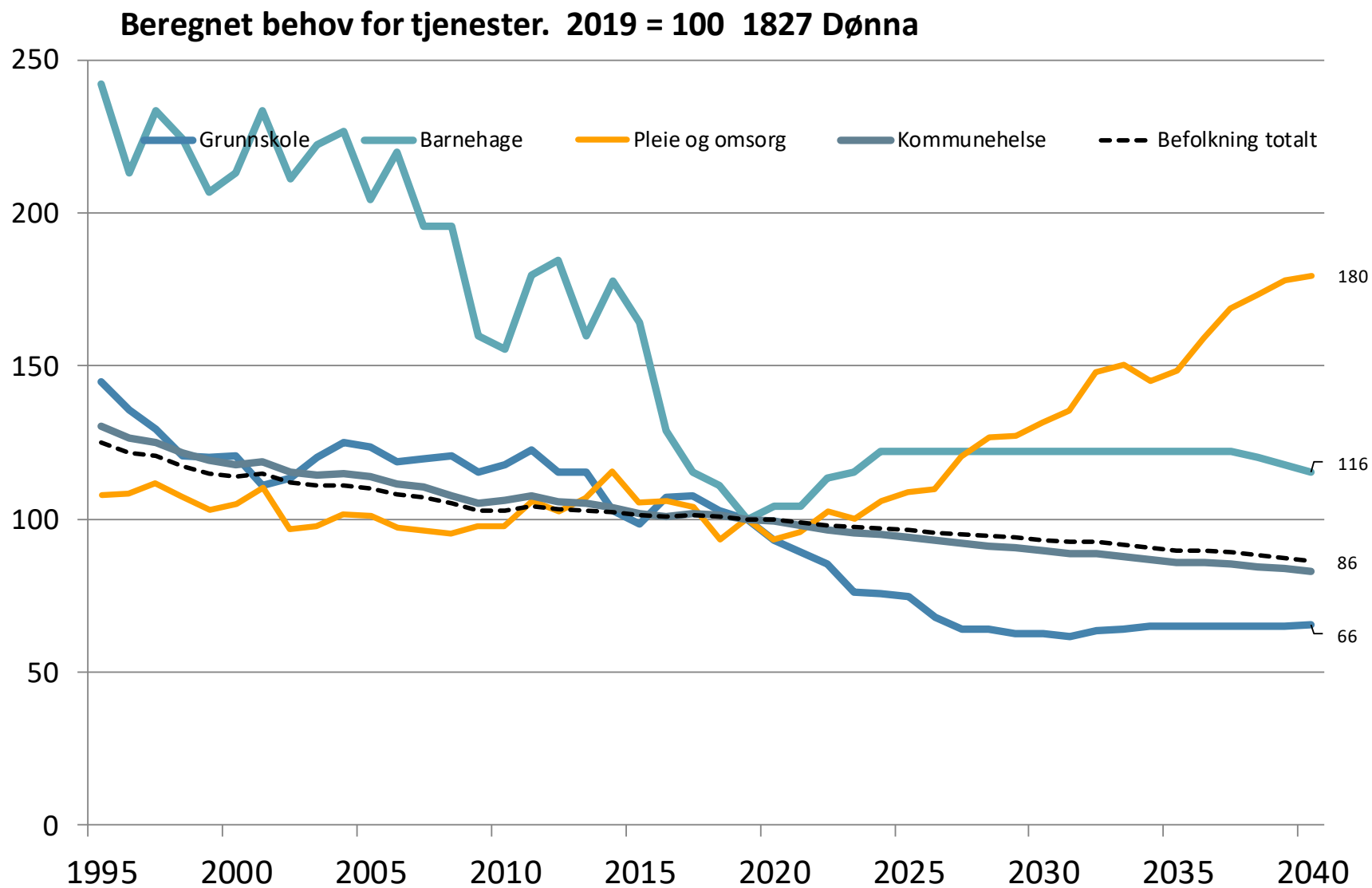
Barn og unge i 1827 Dønna 1995 - 2040, 1. januar

Færre voksne

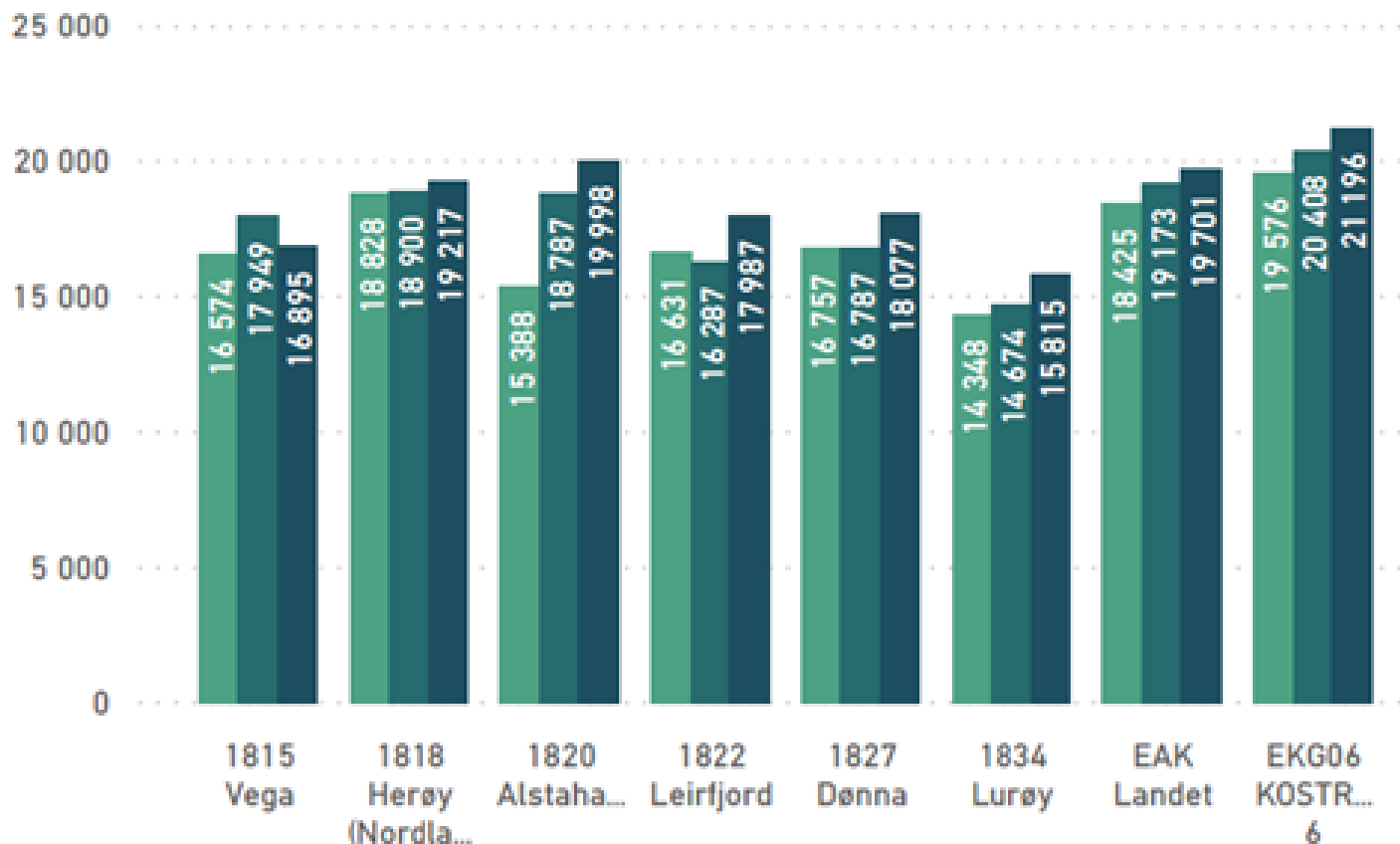
80 prosent økning i behovet for pleie- og omsorgstjenester i 2040

Økte utgifter fra 2018 til 2019 for pleie- og omsorgstjenestene

Netto driftsutgifter per innbygger (behovskorrigert, inkl. AGA)

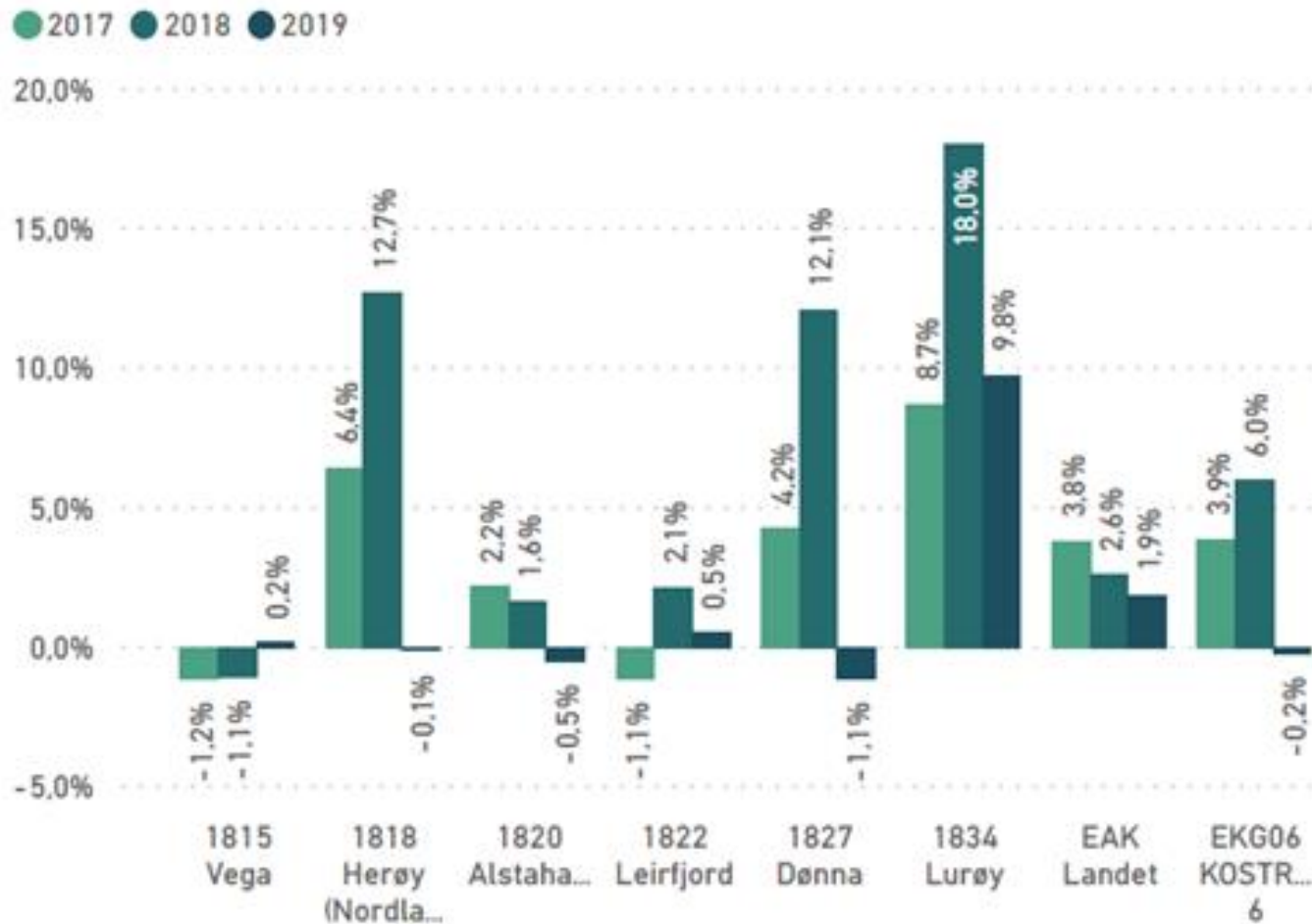
● 2017 ● 2018 ● 2019

▶ Har økningen vært planlagt?

▶ Og hvorfor har utgiftene økt?

Svakt driftsresultat i 2019

- ▶ Hvorfor har driftsresultatet blitt svekket?
- ▶ Er det lagt opp en plan for innsparinger i økonomiplanen?

Kommunebarometeret: God plassering for pleie og omsorg

Figur 5.1 Plasseringer i Kommunebarometeret

Tjeneste	1815 Vega	1818 Herøy (Nordland)	1820 Alstahaug	1822 Leirfjord	1827 Dønna	1834 Lurøy
Plassering nøkkeltallene alene	334	91	371	327	108	29
Plassering justert for økonomiske forutsetninger	341	131	340	313	199	123
Barnehage (10 %)	58	396	156	263	10	81
Barnevern (10 %)	102	24	354	300	345	199
Grunnskole (20 %)	342	268	357	245	211	321
Helse (7,5 %)	88	50	230	206	258	233
Kostnadsnivå (5 %)	385	126	281	312	341	65
Kultur (2,5 %)	350	361	108	92	402	189
Miljø og ressurser (2,5 %)	263	192	160	267	328	367
Pleie og omsorg (20 %)	392	32	294	334	80	100
Saksbehandling (2,5 %)	50		160	320		60
Sosialtjeneste (7,5 %)	38	303	81	51	128	60
Vann og avløp (2,5 %)	38	90	199	295	396	166
Økonomi (10 %)	407	63	333	178	69	1

Temaer

- ▶ Demografiske og økonomiske utfordringer
- ▶ **Fremskrivning av behov for bygg**
- ▶ Hvor i kommunen skal eldre bo?
- ▶ Kommune 3.0 – aktuelt for Dønna?
- ▶ Opplegget for kafèdialogen

Boliggjøring av tilbudet i de nordiske landene

Skandinaviske trender i eldreomsorgen

Institusjon eller omsorgsbolig?

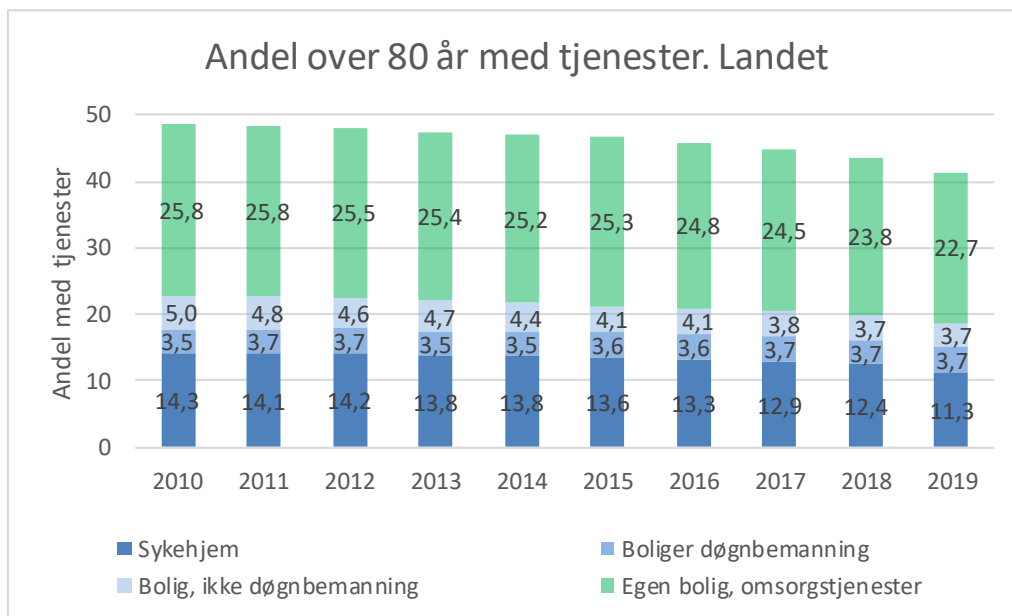
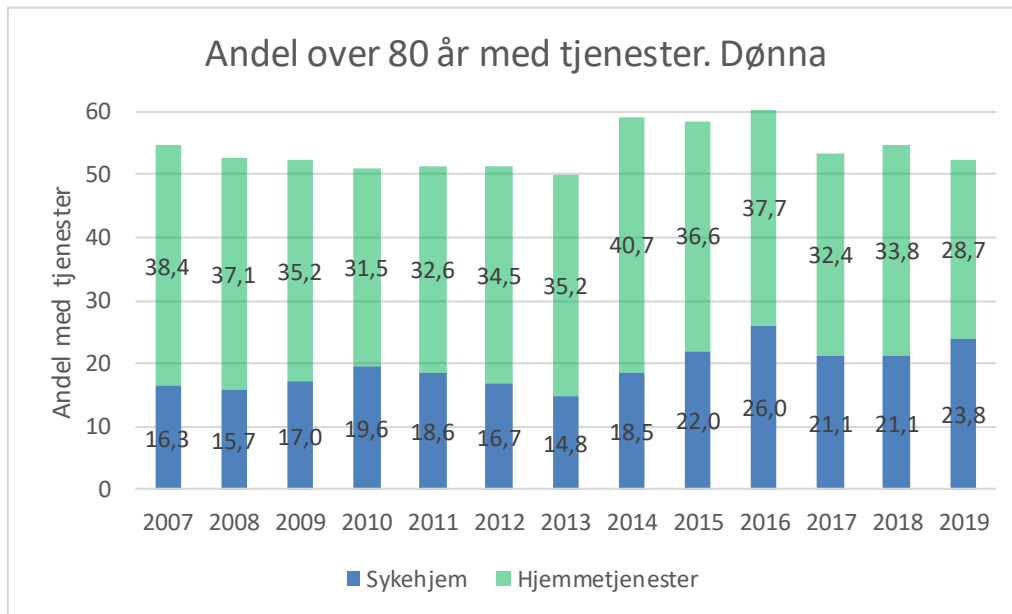
32 000

eldre på sykehjem
i Norge
- ingen i Sverige
og Danmark

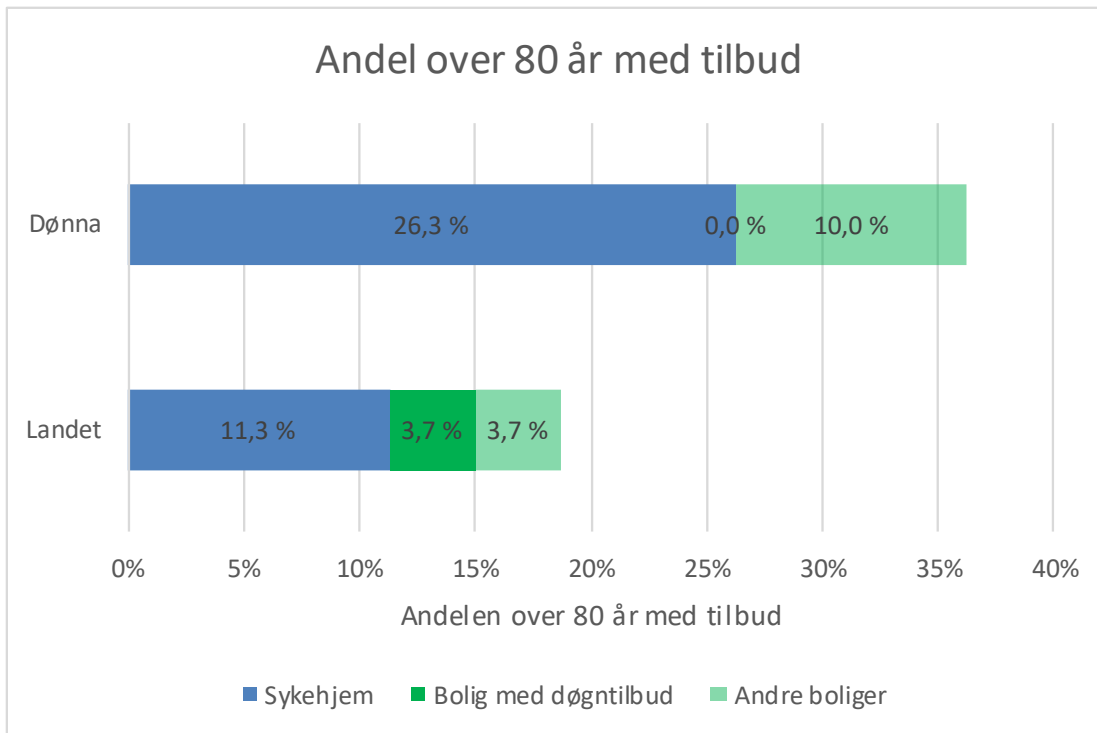
- ▶ Boliggjøring av tilbudet til eldre i alle landene:
 - ▶ Danmark: Eldreboliglov i 1987 stoppet bygging av plejehjem – erstattet av ældreboliger og plejeboliger
 - ▶ Sverige: Kommunene overtok ansvaret for sykehjem i 1992, regulert som boliger (særskilt boende)
 - ▶ Norge: Omsorgsboliger resultat av Gjærevollutvalget (NOU 1992:1). Sykehjem videreført i Norge
- ▶ I alle landene har det vært en gradvis overgang fra institusjon til boligbaserte tilbud
 - ▶ Den har kommet vesentlig lengre i Danmark og Sverige enn i Norge
 - ▶ I Norge er bygging av sykehjem et aktuelt tema blant politikere særlig på nasjonalt nivå
 - ▶ Eget tilskudd til sykehjem i Norge som ikke finnes i de andre landene

Høy dekning for sykehjem, og høy samlet dekning for eldre over 80 år

► Hvorfor har Dønna en annen utvikling enn landet som helhet?

Dønna sammenliknet med landet 2020

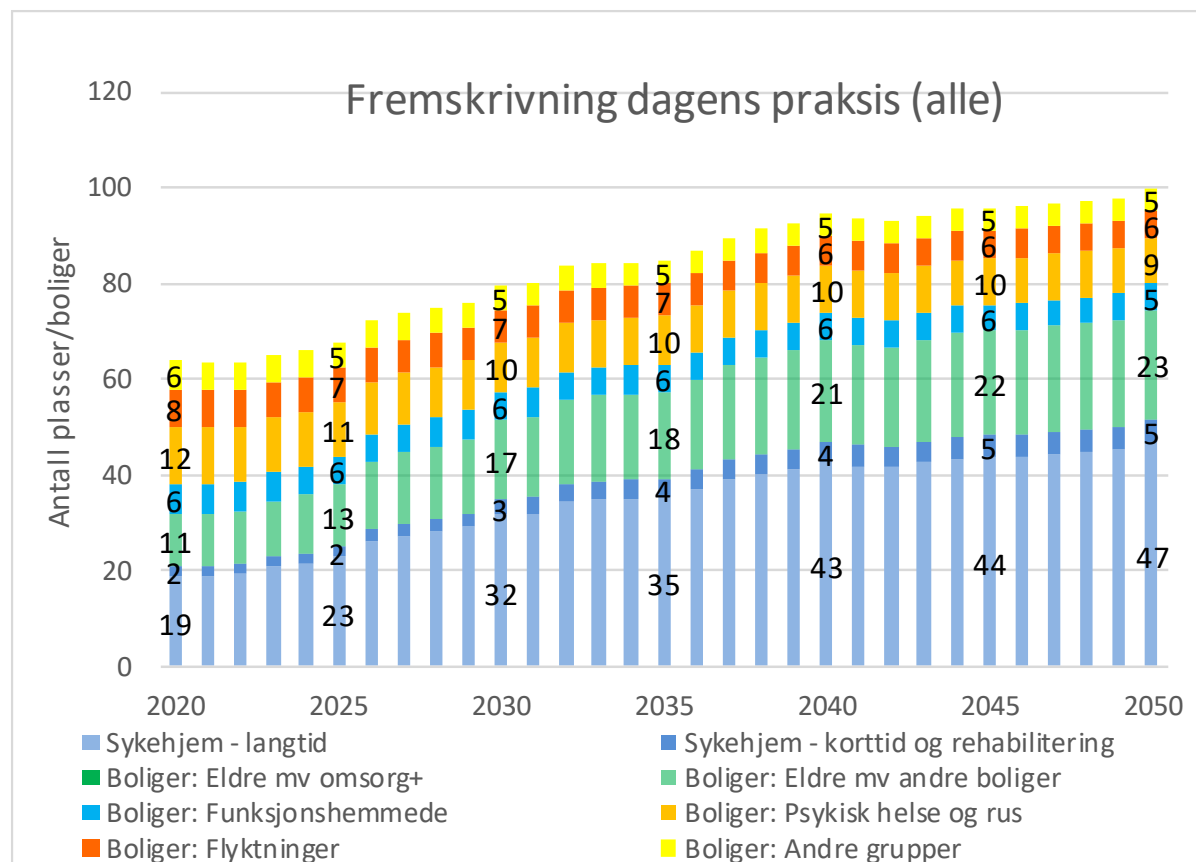
- ▶ Dønna: Dobbelt så mange over 80 år bor på sykehjem eller i en kommunal bolig
- ▶ Dønna mangler boliger med døgnomsorg

Grunnlaget for fremskrivningen

Kartlegging september 2020	Personer	Dekning
<i>Under 67 år</i>		
Syke- og aldershjem - langtid	0	0,0 %
Sykehjem - korttid og rehabilitering	0	0,0 %
Boliger: Eldre mv døgnomsorg	0	0,0 %
Boliger: Eldre mv andre boliger	0	0,0 %
Boliger: Funksjonshemmede	3	0,3 %
Boliger: Psykisk helse og rus	11	1,0 %
Boliger: Flyktninger	8	0,8 %
Boliger: Andre grupper	6	0,6 %
I alt	28	2,6 %
<i>67-79 år</i>		
Syke- og aldershjem - langtid	0	0,0 %
Sykehjem - korttid og rehabilitering	0	0,0 %
Boliger: Eldre mv døgnomsorg	0	0,0 %
Boliger: Eldre mv andre boliger	3	1,3 %
Boliger: Funksjonshemmede	3	1,3 %
Boliger: Psykisk helse og rus	1	0,4 %
Boliger: Flyktninger	0	0,0 %
Boliger: Andre grupper	0	0,0 %
I alt	7	3,1 %
<i>Over 80 år</i>		
Syke- og aldershjem - langtid	19	23,8 %
Sykehjem - korttid og rehabilitering	2	2,5 %
Boliger: Eldre mv døgnomsorg	0	0,0 %
Boliger: Eldre mv andre boliger	8	10,0 %
Boliger: Funksjonshemmede	0	0,0 %
Boliger: Psykisk helse og rus	0	0,0 %
Boliger: Flyktninger	0	0,0 %
Boliger: Andre grupper	0	0,0 %
I alt	29	36,3 %

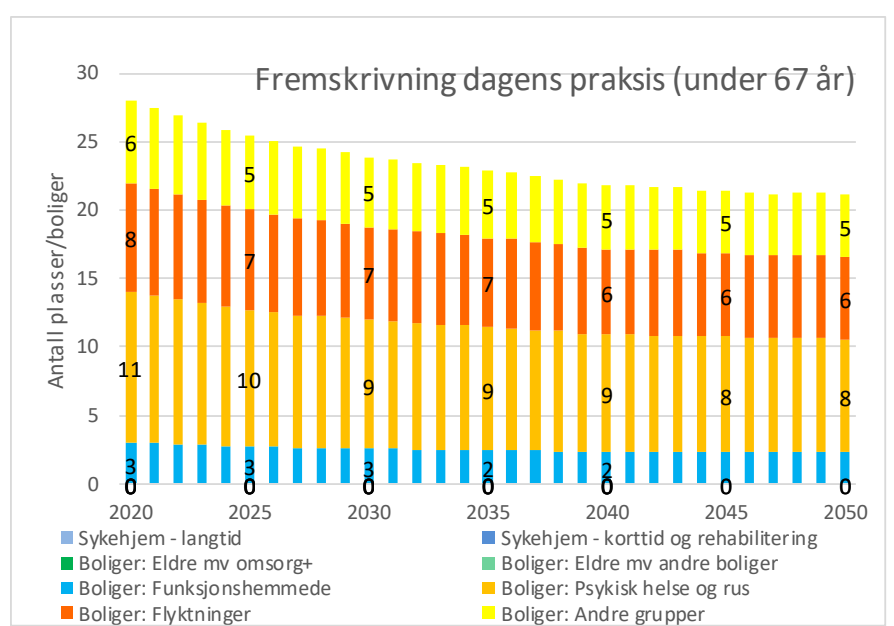
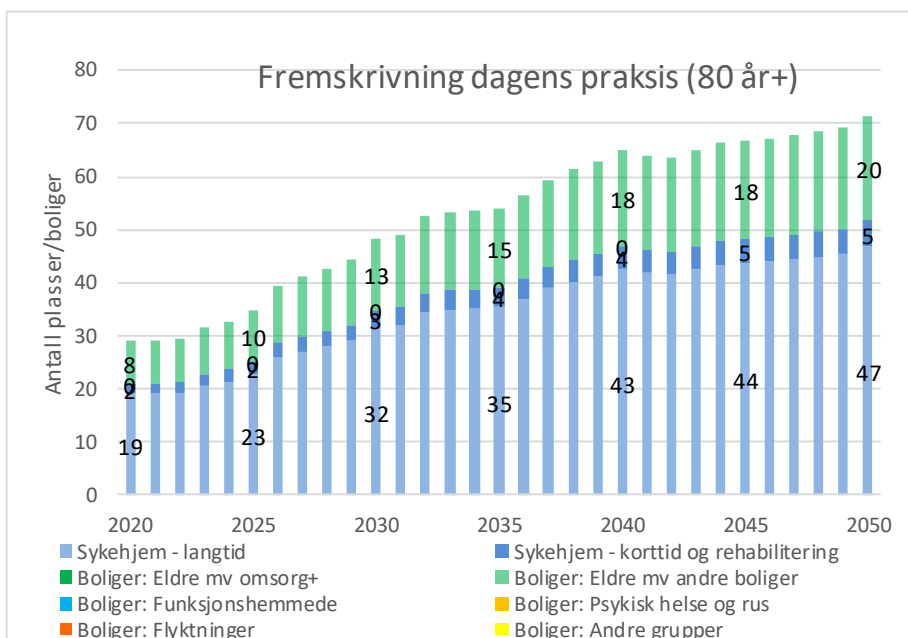
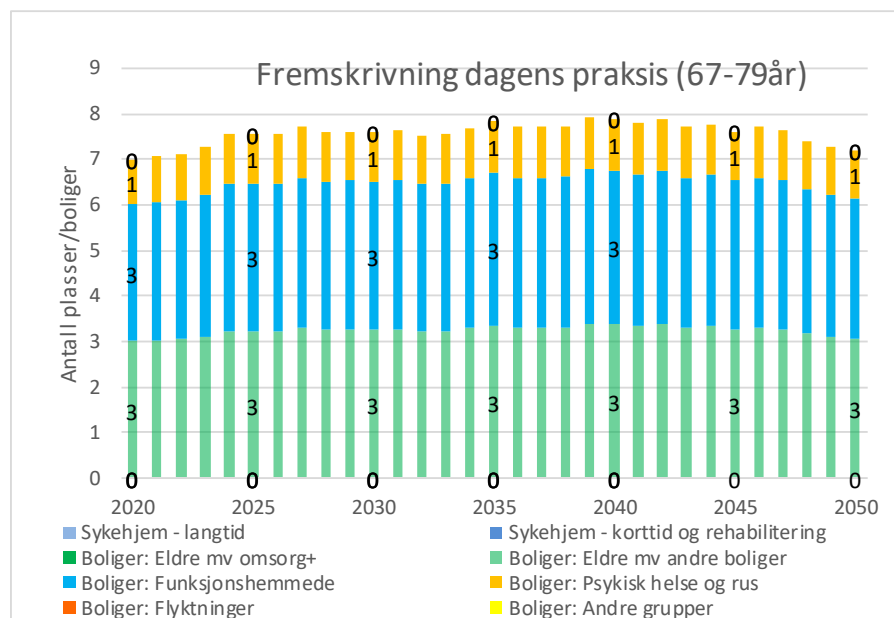
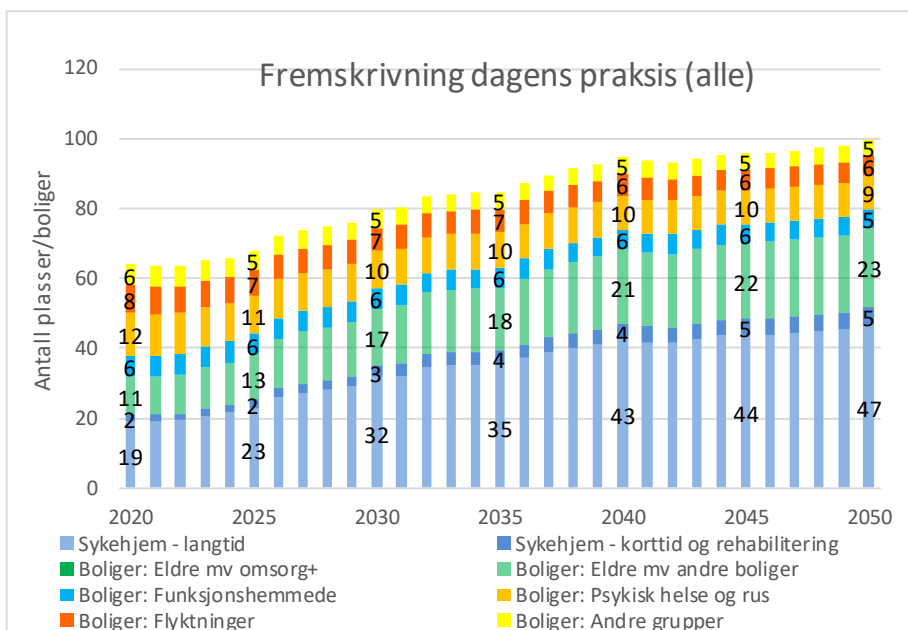
- ▶ Av eldre over 80 år er det 23,7 % med plass på sykehjem (landet =13,3%), ingen med tilbud om boliger med heldøgns bemanning (landet =3,5%) og 10,0 % har bolig uten døgnbemanning (landet =7,6%)
- ▶ Dønna har altså lav dekning både for døgnomsorg og andre botilbud til eldre over 80 år

Dønna: Fremskrivning av dagens tilbud – alternativ 0

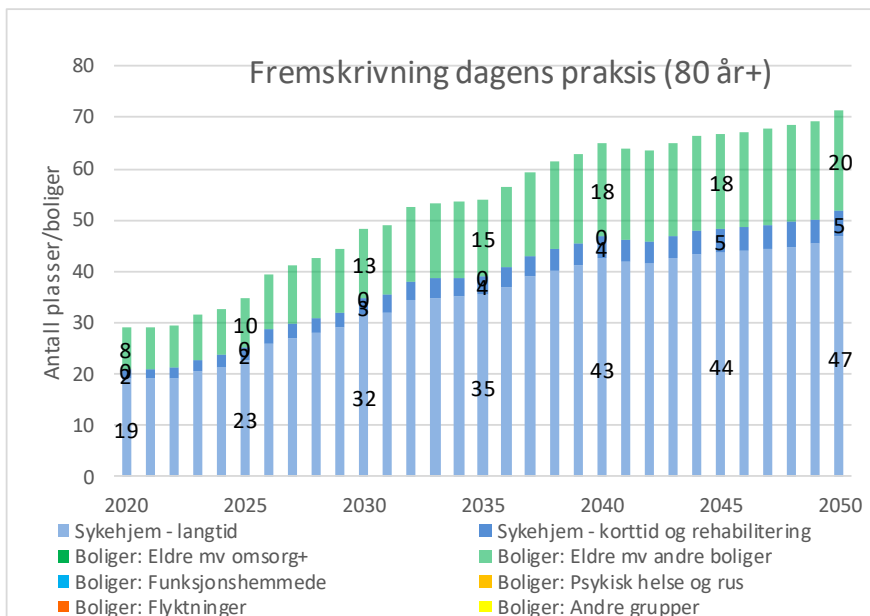

- ▶ Beregnet effekten av demografiske endringer
- ▶ Behovet i 2050 vs 2019
 - ▶ Sykehjem langtid: Rundt 2,5 ganger så høyt
 - ▶ Sykehjem korttid: Rundt 2,5 ganger så høyt
 - ▶ Boliger eldre mv: Rundt dobbelt så høyt
 - ▶ Boliger psykisk helse og rus: Beskjeden reduksjon
 - ▶ Boliger personer med nedsatt funksjonsevne: Beskjeden reduksjon
 - ▶ Boliger flyktninger: Beskjeden reduksjon
- ▶ I praksis blir utviklingen også påvirket av andre forhold enn demografi

Fremskrivning av dagens praksis (alt 0) fordelt på alder

Dekning som landet på fem år – hva blir da behovet?

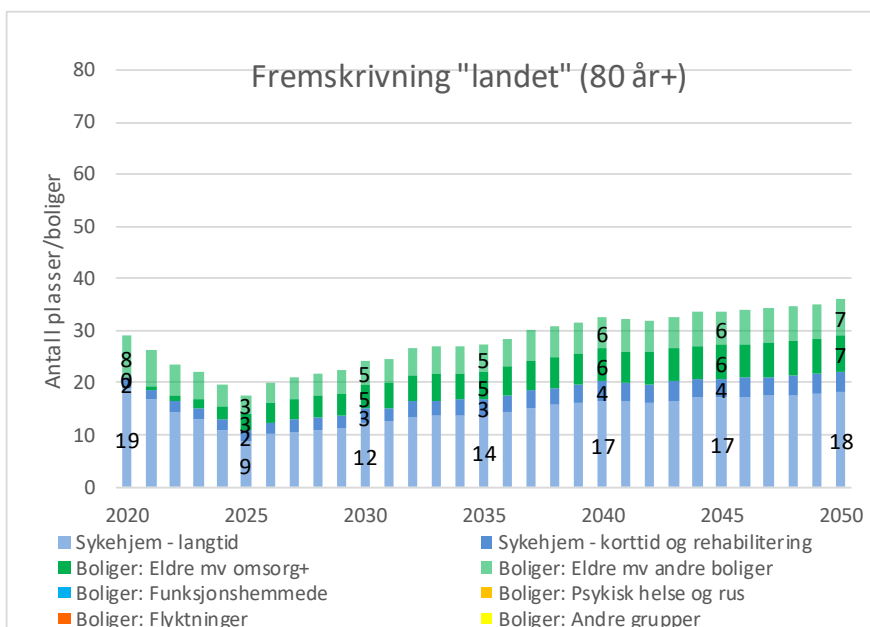

- ▶ «Alternativ 0» viser en videreføring av dagens dekningsgrader
- ▶ «Alternativet landet» viser resultatet av dekningsgrader som landet. I modellen er det lagt inn at det tar fem år før de nye dekningsgradene er etablert

▶ Resultatet i 2050:

- ▶ Dagens praksis: 71 plasser/boliger
- ▶ «Landet»: 36 plasser/boliger

- ▶ Dersom flere eldre tar ansvar for boliger i alderdommen, vil det også gi kommunen en økonomisk gevinst

Temaer

- ▶ Demografiske og økonomiske utfordringer
- ▶ Fremskrivning av behov for bygg
- ▶ Hvor i kommunen skal eldre bo?
- ▶ Kommune 3.0 – aktuelt for Dønna?
- ▶ Opplegget for kafèdialogen

Eksempel på analyse av fire alternativer etter 11 kriterier

Kriterier	Alternativ 0 Tre institusjoner: «Som i dag»	Alternativ 1: To institusjoner: Aksdal og Nedstrand Fremskrivning: «Norden forsiktig»	Alternativ 2: To institusjoner: Aksdal og Nedstrand Fremskrivning: «Norden radikal»	Alternativ 3: En institusjon: Aksdal. Fremskrivning: «Norden forsiktig»	Alternativ 4: En institusjon: Aksdal. Fremskrivning: «Norden radikal»
1. Institusjon - egnede lokaler	Yellow	Green	Green	Green	Green
2. Kommunale boliger med døgnbemanning	Red	Yellow	Green	Yellow	Green
3. Egnede kommunale boliger med tilbud fra hjemmetjenesten	Yellow	Green	Green	Green	Green
4. Egnede private boliger	Yellow	Green	Green	Green	Green
5. Nærhet til butikker, kulturelle og sosiale funksjoner	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green
6. Tilgjengelighet for pårørende	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green
7. Kompetanse og fagmiljø	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green
8. Tverrfaglighet og samhandling	Yellow	Yellow	Yellow	Green	Green
9. Årlige bemanningsutgifter	Red	Yellow	Yellow	Green	Green
10. Byggekostnader ved utbygging av kapasiteten	Green	Yellow	Yellow	Red	Red
11. Utbyggingsmuligheter	Green	Green	Green	Green	Green

Litt om to av kriteriene

▶ Egnede private boliger

- ▶ En forutsetning for at eldre kan ta ansvar for egen bolig er at det finnes egnede boliger.
- ▶ Mange kommuner har erfart at bygging av sentrumsnære boliger har vært særlig attraktivt for eldre boligkjøpere fra 50 år og oppover.

▶ Nærhet til butikker, kulturelle og sosiale funksjoner

- ▶ Kilde: Håndbok for aldersvennlig stedsutvikling (Norske Arkitekters landsforbund).
- ▶ Aldersvennlig nærmiljø: Nærhet til lokalsenter med forretninger, kafeer, kulturtilbud og gode møteplasser
- ▶ Mulighet for sosiale aktiviteter styrker den sosiale og mentale helsen
- ▶ Lokalsenteret bidrar også til fysisk aktivitet hos eldre

Temaer

- ▶ Demografiske og økonomiske utfordringer
- ▶ Fremskrivning av behov for bygg
- ▶ Hvor i kommunen skal eldre bo?
- ▶ **Kommune 3.0 – aktuelt for Dønna?**
- ▶ Opplegget for kafèdialogen

På vei mot en ny kommunerolle (enklere variant?)

KOMMUNE 1.0
Kommunen bestemmer
"ovenfra-og-ned".

KOMMUNE 2.0
Brukeren bestemmer.
"Kommunen bærer deg gjennom livet".

KOMMUNE 3.0
Vi bestemmer sammen.
"Hva skal vi få til i fellesskap i dag?".

Vi skaber lige nu Kommunen 3.0

Kommunen er ikke længere først og fremmest en myndighed og heller ikke længere først og fremmest en servicevirksomhed.

Kommunen er først og fremmest et demokratisk ledet fællesskab af aktive, ansvarlige og resursestærke borgere.

Vi skal arbejde for kommunen 3.0, fordi det er et bedre sted at være borger

God sundhedspolitik handler om at give alle mulighed for mening i hverdagen. Det opnår vi ved at forvente ansvarlighed og aktivt medspil fra alle. Vi skal nedbryde grænserne mellem 'dem' og 'os', så flere oplever glæden ved at hjælpe til

«Fra myndighed via servicevirksomhed til lokalt fællesskab»

Kilde: Lisbeth Binderup, Kommunaldirektør i Skanderborg Kommune

	Kommunen 1.0 - frem til ca. 1970	Kommunen 2.0 - ca. 1970-2007	Kommunen 3.0 - fra 2007-
Kommunen er..	..en myndighed	..en organisation	..et lokalsamfund
Kommunen møder borgerne som..	..undersætter	.. kunder	..ressurcestærke, aktive samfundsborgere
Politikernes opgave er..	..at afgøre enkeltsager	..at styre organisationen	..at lede lokalsamfundet
Politikerne virker ved at..	..behandle sager på formelle møder med formelle dagsordener	..sætte mål og økonomiske rammer i dialog med fagfolk og kunder	..præge dagsordenerne og stimulere aktiviteten i lokalsamfundet
Politikerne har kontakt med..	..få borgere gennem afgørelser af enkeltsager	.. flere borgere gennem dialog med brugerråd og borgerinvolvering i planlægning	..mange flere borgere gennem events, bevægelser og kommuneinvolvering fra aktive borgere
Succeskriteriet for den gode kommune er..	..retssikkerhed	..faglig kvalitet, kundetilfredshed og effektivitet	.. et attraktivt og innovativt lokalsamfund, hvor alles resurser er i spil
Den gode medarbejder er fagligt dygtig og er..	..optaget af det korrekte og retfærdige	..serviceminded, imødekommende og kan leve sig ind i borgerens behov	..optaget af at finde resurserne hos alle, bringe mennesker sammen i fællesskaber, facilitere og støtte
Den gode leder er..	..god til at huske reglerne	..god til styring	..god til ledelse

Behov for endringer

Fra

Hva er problemet du trenger hjelp til?

Lengst mulig i eget hjem

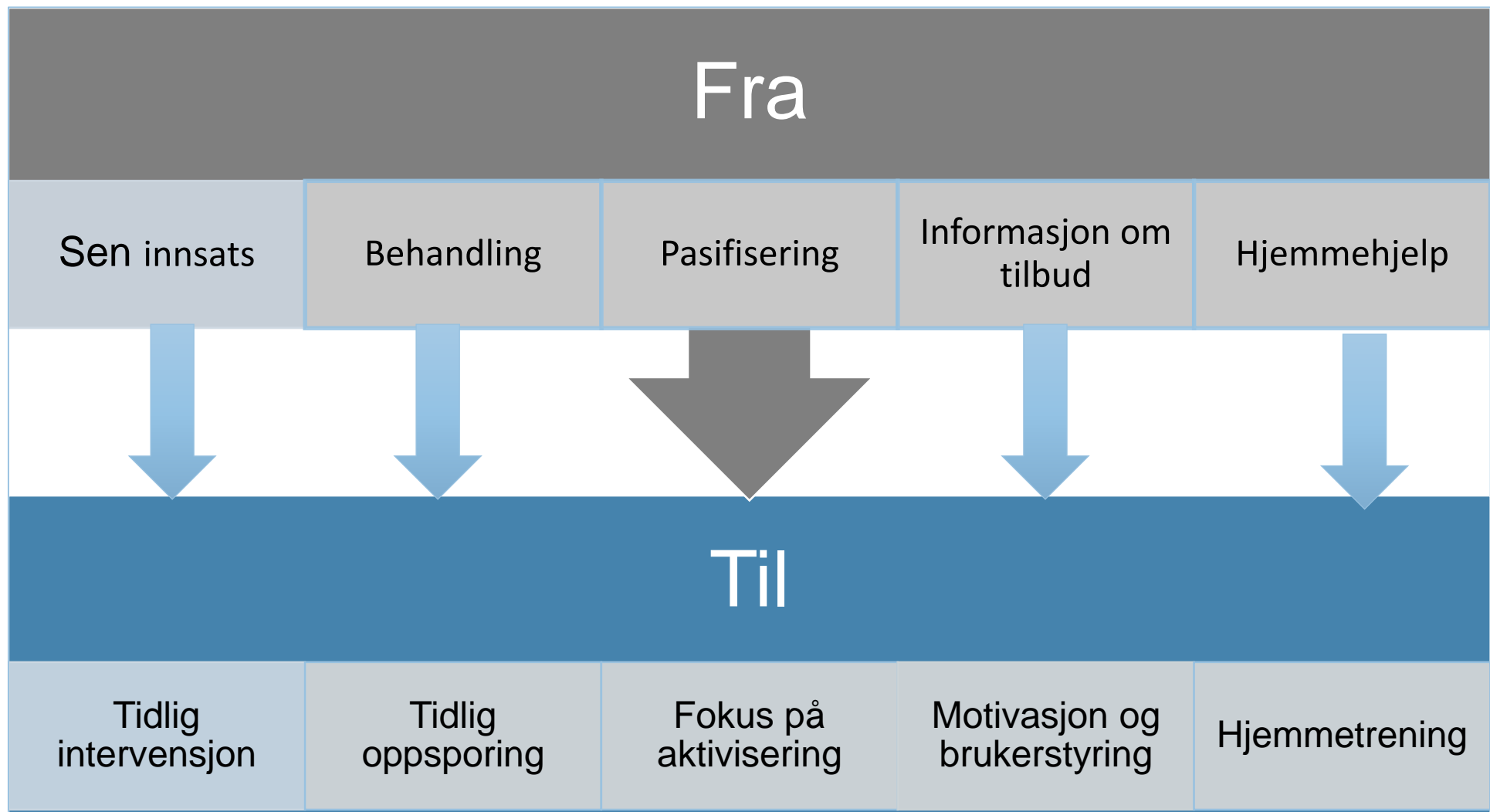

Til

Hva kan trenes og tilrettelegges for at du mestrer det du synes er viktig nå?

Lengst mulig aktiv i eget liv – i eget hjem

...endringer i holdninger og arbeidsformer

* Illustrasjon av kursendringen fra innovasjon i omsorg, NoU 2011:11

Temaer

- ▶ Demografiske og økonomiske utfordringer
- ▶ Fremskrivning av behov for bygg
- ▶ Hvor i kommunen skal eldre bo?
- ▶ Kommune 3.0 – aktuelt for Dønna?
- ▶ **Opplegget for kafèdialogen**

Kafédialogen – 5 bord

Bord	Tema	Vert	Referent
1	Helsefremming og tidlig innsats Samarbeid med frivillige og pårørende	Sissel	
2	Hvordan legge til rette for at folk kan bo hjemme i egen bolig så lenge som mulig?	Elin	
3	Hvordan kan kommunen sammen med innbyggerne legge til rette for tjenesteutøvelse som bidrar til mestring og ansvarliggjøring?	Pål	
4	Hva er en vellykket boligpolitikk i Dønna? Hva er framtidens boligløsninger?	Tor Henning	
5	Hvordan kan tettstedene bli et godt sted for eldre i Dønna?	Lill Tove	

«Omsorgskrisen skapes ikke av eldrebølgen, men av forestillingen om at omsorg ikke kan gjøres annerledes enn i dag.»

Kilde: Kåre Hagen

Omsorgsplan Dønna

Dialogmøte 1. oktober 2020 kl. 9-12

AGENDA
KAUPANG

Agenda Kaupang bidrar til omstilling og utvikling av offentlig sektor. Vi bistår ledere og medarbeidere med faktabaserte beslutningsgrunnlag og effektivisering av prosesser. Agenda Kaupang gjennomfører analyser og rådgiving innen ledelsesutvikling, styring, økonomi, organisasjonsutvikling og digitalisering.